

Gunnar Bendixen, yvirlækni og professari í medisini:

Giktsjúka kann vera so mangt

Mikudagin kom danski yvirlæknin, professarin í medisini og serfrøðingurin í giktarsjúkum, Gunnar Bendixen, til Føroya á vitjan hjá Giktarfelag Føroya.

Á ferðini skal hann hava fleiri fyrilestrar, og byrjaði hann longu seinnapartin í gjár, tá hann hevði fyri-

lestur í læknafelagnum. Í dag kl. 16 hevur hann fyrilestur í Norðurlandahúsinum í Havn, og mána kvöldið kl. 20 verður hann í Gistingarhúsinum í Øravík og greiðir frá um gikt.

»Giktsjúkur kunnu vera so mangt,« greiðir Gunnar Bendixen frá. »Tað mest vanligi er kronisk liðagikt,

ið rakar millum eitt og tvey prosent av øllum fólki, men so eru eisini onnur sløg, so sum slitgikt, ið tey flestu fáa við aldrinum, barnagikt og annað.«

Illt í seks vikur

Hvussu gjørt verður av, hvat er gikt og ikki, er í hvussu langa tíð ein hevur kent pínu á sær. »Vanligt er at siga, at tá ein hevur havt illt í rørsluapparatinum í seks vikur samanhangandi, er talan um gikt.«

Eitt annað slag av gikt, ið eisini kann vera rættliga vanligt, er gikt, ið stendst av, at ein stendur illa og er í ringari kropsstøðu undir arbeiði, og er ikki óvanligt, at pína í rygginum av hesum áðum verður roknað fyri gikt.

»Men sum heild ber ikki so væl til at siga, at nøkur beinleiðis læknalig diagnosa finst fyri, hvat gikt er,« sigur Gunnar Bendixen. »Hetta er meira eitt navn á støðugari pínu í rørsluapparatinum, og eru tiskil eisini ymsir hættir, ið verða nýttir fyri annaðhvørt at linna um píruna ella at lekja giktina.«

Millum annað verður hiti nýttur at linna um pínu við, eitt nú í svimjihylum, sum verða hitaðir frá teimum vanligu 22-24 stigunum upp í 32-34 stig, so giktsjúk kunnu kenna sær linna við at fara úti.

Hitin linnar píruna

»Hitin í vatninum lekir ikki gikt, men í sè at siga øllum fólki linnar hann píruna so mikið, at giktsjúk fólk kunnu fáa eitt betri lívsinnihald, tá tey fáa slíka viðgerð við heitum vatni. Tey kunnu eitt nú fáa betri møguleikar fyri at arbeiða og klára alt tað vanligi, um tey fáa hesa viðgerð,« greiðir Bendixen frá. »Summi, ið kanska mest kenna til gikt í hondunum, hava nóg

mikið við at hita sær hendurnar í heitum vatni í vaskinum um morgnarnar, og kunnu harvið arbeiða, uttan at kenna so nógva pínu, tey annars høvdu gjørt.«

Gunnar Bendixen vísir eisini á, at giktsjúk ofta fáa hug at halda minnin um seg sjálvan, enn tey hava orsök til, eitt nú halda tey seg ikki vera so vakran og atdragandi, sum tey kanska hava verið áður, og hesin hugsunarháttur kann soleiðis gera teimum fortæð.

»Men so er tó ikki, tí tey halda ofta nakað annað um seg sjálvan, enn tey í veruleikanum máttu at gjørt, og hóast mong á hendan hátt kanska hava hug at avskriva seg sjálvan fyri tíðina, hava tey onga grund til tess,« sigur hann.

Undirvising til eitt betri kynslív

»Til dømis fæst ráðgeving, ið er serliga ætlað hjúnum, so tey kunnu finna útav tí saman í kynslívinum, hóast kanska annað teirra ikki hevur somu rørslumøguleikar, tað hevur havt fyrr, og at viðkomandi tí kanska fer at hugsa meira niðurstendi um seg sjálvan, enn gott er, og neyðugt við,« sigur Gunnar Bendixen, ið leggur stóran dent á, at fólk – hóast tey eru rakt av gikt – saktans kunnu hava eitt fullkomuliga normalt kynslív, bert tey eitt nú finna útav, hvussu tey skulu halda seg yvirfyri hvørjum øðrum, so eitt nú tann giktsjúki kann sleppa undan pínu, tá tey eru saman á tann hátt. »Ikki hevur verið óvanligt, at slík terapi hevur verið latin fleiri kvinnum saman í bóli, ið stríðast við slíkar trupulleikar, og eisini eru skeið og undirvising fyri tey, ið skulu hjálpa giktsjúkum, eitt nú læknum, seksologum og øðrum.«

Gunnar Bendixen, ið kom til Føroyar mikudagin, fer heimaftur komandi mikudag.

hj.

Eisini í ár verður samskipað innskriving til hesar miðnámsútbúgvingar:

FHS-støðisár,
fiskivinnuskúla,
HF-skeið

og

studentaskúla

Umsóknir-/raðfestingarbløð til allar 4 útbúgvingarnar fáast á øllum framhaldsskúlum og annars á viðkomandi útbúgvingarstovni frá 10. februar 1992.

Leiðbeining um t.d. upptøktreytir, útfylling av umsóknar-/raðfestingarbløðum fæst á skúlunum.

Umsóknar-/raðfestingarbløð skulu vera Landsskúlafyrisitingini í hendi í seinasta lagi 17. mars 1991.

Umsóknir, innkomnar eftir 17. mars, kunnu ikki væntast at verða viðgjørðar.

Landsskúlafyrisitingin

Suðurstreymoyar Javnaðarfelag

hefur aðalfundur í hølum felagsins á Argjum mánakvöldið 17. februar kl. 19.30.

Skrá samb. lógini.

Nevndin

Blindastovnur Føroya

hefur opið mánadag—fríggjadag kl. 9—16.
Telefonir: 18222 og 19288.

'92 – norðurlendskt giktarár burturav

Norðurlandaráðið hevur samtykt, at árið 1992 skal vera norðurlendskt giktarár burturav.

Hetta ber eitt nú í sær, at í øllum teimum norðurlendsku londunum verður skipað fyri ymskum tiltøkum, ið øll hava sama endamálið: At fáa fólk at hugsa um giktsjúkuna, at fáa til vega meira hjálp, pengar, fatan og gransking.

»Fyri okkum í Føroyum merkir hetta, at vit fara t.royna at upplýsa meira um gikt, og

eisini skipað fyri onkrum tiltøkum,« sigur Jákup Højgaard, ið er ein av nevndarlimunum í Giktarfelag Føroya. »Eitt nú kunnu vit fara undir at fáa betri møguleika hjá giktarsjúkum at sleppa í upphitadar svimjihylar, ið eru upp í eini 32-34 stig heitir.«

Royndir við hesum hava eitt nú verið gjørðar í svimjihylunum í Leirvík og á Toftum.

hj.

Danski yvirlæknin, professarin í medisini og serfrøðingurin í giktarsjúkum, Gunnar Bendixen, sum í hesum døgum vitjar í Føroyum. Mynd: Kalmar